EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

8. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla

Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16220, Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, Eskilstuna. Telefon: 016/477 72
Tellimispostgiro nr. 28550

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 110: —
Termin (4 kuud) .. kr. 40: —
Kuu ..... kr. 12: —

Kuulutusehind 70 öörl mm.
Arikuulutused 85 öörl mm.

Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1966

Eskilstuna-Kuriren

Esmaspäeval, 1. augustil 1966

Upplaga C

Nr. 174 (2222)

Mineviku varamust

Esimene aurulaev Emajõel

Ühes vana Tartu kroonikas kõneldakse sellest, kuidas aurulaev "Juliane Clementine" alustas oma esimest sõitu laupäeval, 15. mail 1843 a. Tartust Pihkvasse. Juba vara hommikul oli Emajõe kaldale kogunenud tuhandeid pealtvaatajaid, et kaasa elada meelerutavale ja ilalgi mitte varemnähtud aurulaeva väljasõidu vaatepildile. Vasti pärast peale kella kuut hakkas laev liikuma ning kadus kiiresti imetleva rahvahulga silmist. Linna maa-ala piiril andis laev koimekordse suurtükikõmi de kogupaugu... Suurepärase kiirusega ja tipsusega lõikas laev läe arvukaid käänakuid ja kõigil selle kaldal ei paku Reini ega Doonau taolisi vaateid, oli ometi hiilatikki mõnus nautida vahelduse vaheldumisi.

Edasi kõneldakse kroonikas, et "laeval viibiv seltskond, umbes 50 inimest kõigist seisustest oli heas tujus, sest neile valmistas kõik vajalik hoolitsemine ja teenindamine laevakapten Constantin Fihkjist, kes vaatamata oma 80-le eluaastale sõidab ikka veel meres. Praegu on ta kapteniks luksusjahil "Goodwill".

Aurulaev "Juliane Clementine" oli 84 jalga pikk, 18 jalga lai, 34-hobujõulise aurukatlaga, mahutas kuni 150 inimest ja suutis pulseerida 6.000—7.000 puudase läadimisega transportalusteid kiirusega 7—8 versta tunnis. Aurulaeva hakkasi ehitada aastasi 1841 —1842 Tartu Kaupmeeste P. W. Wegener ja Võõbiku peeglivabrriku omanik C. G. Ameling. Laeva kere valmistati Kuigatsis, aurumasin telliti Soomest, Fiskari lähiaest. Laev rakendati kaubaveoks Emajõel ja Peipsil ja esimese poolteise kuu jooksul tegigi laev 28 sõitu, neist 12 reisijatega ja 16 lastitud transportalustega. Sõitmel korral oli laadimisega hõivatud ühtsay piirituk, neljal sõidul puud, kahel korral jahu, kahel korral sool ja ühel korral liivad.

Laevasõidu piet oli küllaltki kallis. Sõit Tartust Pihkvasse ja tagasi maksis daamide salongis 9 hõberubla, koos magamisasemega kuguni 11 hõberubla. Meestele kajutis oli hinnad veidi odavamad — vastavalt 7 ja 9 hõberubla. Ainult dekil võis sõita 5 hõberublaga. Lastel alla 12 aastat lubati sõita poole hinnaga. Seega on ka mõistetav, miks avasõidul 4150-kohalisest laevast hõivati vaid kolmandik, sest laeva piletiesti ei tahetud mahsata hinda, millega võis osta 2—6 vakka (150—500 kg) rukist — umbes sama palju, kui tahtsulane sai viljas tasutava palgasõna aastas.

Üdse oli "Juliane Clementine" esimene aurulaev Liivimaal, sest lõgi kuberniangu ja kaubalinn Riia sai oma "Düna" alles 20. juulil 1843, seega kaks kuud hiljem kui Tartu.

Keelt õppima perekonda

Rootsisse soovivaid tulla Bonnist 1 — 1 1 2 kuuks, alates septembri algusest, anuma kursuse saksa ülõpilane, et õppida eesti keeli. Vastutasuks on ta meeldidi mõns perekahvale õpetama saksa keeli ka soome keeli, valiks nga kuuli ja õpetuse eest tasuda ca rahas.

Noormees oskab veel rootsi keeli ja on eriti huvitatud eesti ja soome kultuurist. Eesti kodukeelega perekond oleskelk kus Rootsis, kes tunneb huvi keele ja kultuurivahetuse vahtes, pöördukse endast lähkesti teatada Bonni aadressil: Dr. Erik Inari, Relitisches Forschungsinstitut, Am Hof 34, 53 Bonn, Germany.

● Stockholmis kõlbusid Maud Alamaa ja Jochen Schneider.

"Vanemuine" on saabunud järjekordselt Soome reisilt Tallinna sadamasse, kus ootavad bussid reisijate linna viimiseks.

Katoliku kirik Poolas omab reaalse võimu

Ajakirjas "Filosofyckie Nauki", mis ilmub Moskvas, kirjutab nõukogude filosoof M. E. Dobrohin artikli Poola kiriku kohta. Ta üldeb, et vahekorrale "rõk ja kirik" tuleb Poolas vaadata hoopis teisest aspektist kui mujal. Võitlus kiriku vastu Poolas on kompliteerituim kui N. Liidus, sest Poolas seisavad vastamisi tugevat autoriteeti omav katoliku kirik ja kommunism. Üldse on Poola 31 miljonist kodanikest umbes 90 proto. katoliklased. Protestantlikke usuühinguid ja erinevaid kirikuid on 18, kokku 600.000 liikmega. Suurim neist usuühinguist on Poola ortodoksne kirik umbes 300.000 liikmega ja luteri kirik 110.000 liikmega. Ortodoksne kirik koosneb neljast, luteri kirik kuuest piiskopkonnast.

Mitmel korral on Poola KP häälekandjas "Tribuna Ludu" kirjutatud, et paljud partei liikmed kõlvad kirikus ja et 1,5 miljonit parteiliikmeist on usklikud. Katoliku kirikul on praegu Poolas 6.558 kogudust, millede kasutada on umbes 13.000 kirikut. Preestreid on praegu ligikaudu 17.000, munki üle 8.000 ja nunni üle 28.000. Lublinis 1956ak haldusliik ülikool ja Warsavis usuõeduse ülakõeõnia. Kiriku väljaandel ilmub 71 ajakirja-bülletäänt, kokku 650.000 eksemplaris, samuti mitusada raamatut ja brosnüüri igal aastal.

See kõik näitab, et katoliku kirik Poolas omab ikka veel reaalse võimu, millega kommunism ja ateistlik süstrem peab arvestama. Kirik lähutati riigist 1952 aastal põhiseaduse korras, kus rahvele "garanteeritü" usuvabadus. Seega võivad kõik usuühingud tähistamatnult täita oma religiooseid funktsioone ilma et võimud neid saaks sundida institutsioonilistest tallustest loobuma või kiriku poolt korrahõlavaid piirdelike kokkutulekuid mitte külastada.

Kiriku ja riigi vahekorrad määravad seadused, milledest üks kõneleb sellest, et sõime ja usuvabaduse kaitstamine allun Poola rahvavabariigi huvidele, kusjuures nende huvide kahjustamine on karistatav. See veniva mõistega seadus on mõõk, mida valitsus kasutab kiriku tegevuse hälvamiseks.

Kui kõhtestati uus põhiseadus, ilmuv ajakiri "The San Diego Union" avaldas oma veergudel pikema kirjutuse koos piltidega kauaaegsest vanaeestlasest kapten Constantin Fihkjist, kes vaatamata oma 80-le eluaastale sõidab ikka veel meres. Praegu on ta kapteniks luksusjahil "Goodwill".

Poola rahvus lõikuks pühadusehs on Tschentochau Jumalaema pilt.

● Kalifornias

Toronto probleemi ees: Kes RVN esimeheks?

TORONTO (VES) — Kui kellelki Toronto eestlaselt küsid, mis uudist, siis ütleb ta: On valikne — puhkuse aeg. Ja ongi valikne, ega saanudki midagi teha vähemalt paari viimase nädala kestel. Kuum oli! Oli otse sauna leil õhus ning kraadikõlnas nähtas 40 kraadi ja enamgi päikesepaistelisel tõnnaval, kus tuli sõhlida igapäevases tegevuses. Enamik Toronto ruhkearvulisi saunapidajaid olid sõitnud Barry Soundi 200 km Torontost põhjaläänes, et seal selelevaks hoojajaks vihtu valmistada. Ja neid vihtu vajatakse ju kümneid tuhandeid, sest vihtlemise ajad seisavad ees...

Kõige aktuaalsem sisepoliitilisest küsimustest on muidugi see, kes saab uueks Rasvusliku Välisvõitluse Nõukogu esimeheks. Toronto fõljetonist kirjutas ühes kohalikus ajalehes, et vana valitakse tagasi ja juhatusele ning esimehele tuleb avaldada kiitust selnises raskes olukorras tehtud töö eest. See sõnavõtt on pannud paljud ringkonnad kihama — suvisele vaikusele ja kuumusele vastamata. Mõned primitiivsema arusaamisega isikused on võtnud fõljetonist väljendusi sõnasõnalt ning on pommitanud kirjutajat "kurjade kirjadega" ja telefonilste "kõnedega", millised kombed Torontos vahel moes...

Mis puutub senise RVN juhtuse esimehesse H. Pärkmasse, siis on õige, et tal vilmaste aegade tegevus oli ehk liiga raske, sest opositsioon oli tugev ja sellega maadeldes ei saanudki palju edasiviivat tegevust olla. Nüüd on aga ühkord muutumud ja opositsioon uues koosseisus ei näi eksisteerivat. Senine abiesimees Ilmar Heinsoo, kes tuli häälte arvult kolmandale kohale, võib ühe osa valijate arvatas saada juhatuse esimeheks. Töötegemiseks oleks kogu aeg roheline tuli ja tee sõlduks vaba.

Senise esimehe kohta on kõlnelduid, et ta ei soovivat enam RVN tegevuse juhtimisele jõõda, kuna olevat väsinud aastaid kestnud tööst. Siis kõneldakse veel ühest professori seisusest esimehe kandidaadist, kuid on märgitud keelelisi tegureid, mis võivad teha selleks takistusi. On veel seigunud, et teine professor, kes häälte arvuga esikohale tuli, ei viibinud ise valimiste ajal Kanadas ja tema valimismaterjal tuli büroole tagasi, nii et ta ise ei saanudki hääletada. Et ta tuli esikohale, näitab, et eestlastel on suur lugupidamine professorite vastu.

Senine esimees võtab siiski vägа elavalt poliitilisest tegevusest osa. Ta esines Seedrioru ja ei puudunud ka Clevelandi rahvuspolitiliste sõnadnuste juures — nii et jätkub ehk jõõtagavarasid veelkord olla Toronto eestlaste vallavanemaks.

● N. Liit kavatseb alustada suurejooneliist kampaaniat lääneturistide meelitamiseks Venemaale. Selleks ehitatakse praegu hotelle 40-e suuremas linnas ja samuti kavatsetakse rajade tähtsamate teede äärde motelle. USA eskuljul.

"Alvi" reederi vangistamist pikendati

Stockholmi rackohtu 9. jaoskonnas olsustati kolmapäeval, 27. juulil "Alvi" reederi Karlis Tuvikese vangistamist seoses seltsimõisega pilkamisega. Temasõidustas valesmõnede esitamise pärast tuleb kohtus esile 4. augustil.

L. Lustberg maailmameister laskmises

WIESBADEN (EPL) — Maailmameistri-võistlused laskmises, mis toimusid Wiesbadenis, lõppesid möödunud nädala lõupäeval võistlusega sõjaväepüssist 200 m distantsil. Selle võistluse võitis N. Liit nii individuaalseil kui ka meeskonna alal. Individuaalseil saavutas esikoha ja tuli seega maailmameistriks 555 silmega (lamades 1320, põlvelt 1188 ja seisiasendist 1189 silma) noor laskur olup. Eestlat, Ludvig Lustberg.

Omaste hauale pääses miilitsa eriloaga

STOCKHOLM (EPL) — Üks eesti abielupaar Rootsist külastas mõne aja eest kodumaad, kusjuures nende peamiseks sooviks oli pääsemõ Saaremaale ning lähata Kuressaarest osuvalt suguluist. Nagu selgub, kujunes nende jõõlenägemine Saaremaaga ja Kuressaarega lõsna piiratuks ja põgusaks.

Ametlik luba Tõõlinnast Saaremaale sõõdiks anti punaste okupatsioonivõimude poolt. Rootsist tulnud külastajaile ainult kahekümnepääks tõõmiks, mille sisse oli arvatud ka sõõdmaeg. Lennuühenduse kasutamine aga keelati, ühiselt kartuses, et külastajad lennukiakaast võikaid näha nõõtsugõõmaa saladusi.

Virtsu jõõdes selgus, et pärvlaeva ühendus Virtsu-Kuivastu vahel ei toimu reegliparaselt, vist reisijate vähesuse tõttu. Laev oõtab, kuni kogumeb paras arv sõõdukeid ja reisijaid ning asub alles siis teele. Oõteaeg vähendas Rootsi reisijate viibimisaega Saaremaa pinnal tunduvalt.

Kuressaarde jõõdes tahtsid nad külastada ka omaste hatudu surnuõial, mis asub linnast kolm kilomeetrit eemal. Selgus aga, et surnuaiale minek polnud niisama lihtne, sest selleks tuli nõutada miilitsast eriline luba.

Abielupaari Saaremaa-reis kujunes eriti seikluslikuks seetõttu, et kahekõmnenelja tunni jooksul saarelt lahkumiseks ei leidunud enam ühti regulaarset bussiühendust ja nad pidid Kuivastusse tagasi kihutama eraautos.

● USA valitsus on hakanud kitsendama sisserändamist Kanadast USA-sse ja seadnud nõudmiseks, et nad sinna asudes ei võtaks ühetki ameerikaliselt tõõkohta. Sellest hoolimata sõrdus ainult sprillis Kanadast USA-sse 2048 Kanada kodanikku.

Rektor Henno Jänes peatus oma pikemal surimismatkal USA-s muuhulgas 15. juulil Los Angelesis, kus esines ettekandega Eesti Majas. Pildil on koosloijaid, vasakult — abielupaar Kalviste, Aino Kebe, Bruno Laan abikaasaga, B. Nurmsen, Henno Jänes, Irene Soodla, dr. A. Massakas, H. Eslam, Vri Naelapea ja Alice Naelapea.

NOORTELEHT

NL 1. augustil 1966

Veel meeleavaldustest

Eelmise Noortelehe juhtkorjale saabus neli päevil ühe lugeja seisukoht, mis ühines täiel määral vajadusega vastu astuda Ameerika Ühendriike riivavatele demonstratsioonidele eriti ühenduses sõjaväelndmustega Vietnamis. Kuid kirjatöötaja ei ole nõus sellega, nagu oleks tegemist mingisuguse endise sõidusega, kui on juttu meie üliópilaste vastudemonstratsioonidest kommunistlike ikestajate aadressil, tuues näiteks kevadise sümpaatiameeleavalduse USA saatkonna ette. Just seal oleks kirjasaatja tahtnud näha rohkem organisatsioone ja ka mind isiklikult.

Kuid see pole olnud ainus demonstratsioon. Oma juhtkirjas mõtlesin ka neid demonstratsioone, mis viidi läbi ühenduses laiaulatuslike üliópilaspidustustega Stockholmis ja Uppsalas, ning just eriti viimases näitasid eesti ja teised pagulasüliópilased suurepärasi leidlikkust kommunistlikele meeleavaldustele vastuastumisel. Põhjust, miks sümpaatiameeleavaldus USA saatkonna ette oli osavõtjate arvu poolest väiksem kui see oleks väärinud, peaksid selgitama demonstratsiooni organiseerijad. Ise kuulsin demonstratsioonist ühe ameerika kolleegi kaudu, kes ka kõik selle korda saatis, mida mina muidu oma "kastiga" teen, ja juba sama päeva õhtul levitati teadet demonstratsioonist kõigi Euroopa ja Ameerika raadio ning televisioonisaatjate kaudu. Sedasama tegi ka Ameerika Häälele toimetus Washingtonis, kelle "kast" öieti mul alati "hoolega kaelas" on.

Kõige rõõmustavamaks nähtuseks meie lugeja kirjas oli aga asjaolu, et need poisid, kellele juhid polnud selgeks teinud, mida tähendab seista lipuvalves meie sinimust-valge juures, nüüd kõik USA-le sümpaatiat avaldasid ja seda veel korralikult kammitud lokidega. Usun, et korralik välimus neende noorte juures, kes kogunesid USA saatkonna ette, tegi heameelt Ühendriikide välisteenistujaile siin Rootsis ning tõstis lugupidamist Rootsis üles kasvanud eesti noorte vastu. Kohtlemata mehetegu, mida toleb suurima sõnusega heaks kiita.

Aga pro-kommunistlikud meeleavaldused ühenduses sõjaga Vietnamis kestavad edasi. Sellepärast on loomulikult vajalik neile vastu astuda ehk veelgi südikamalt kui seda on senini aidtud. Üliópilased on näidanud teed miimel aastal varemgi, loksis peaga lipuhoidjad on eeskuju võtnud ja vanemadki rühivad uhkeesti kaasa. Tahaks loota, et säärane vaimsus kestab edasi ja mul koos oma lugejatega oleks võimalik ühise asja eest võita astuda demonstraatis kaitsel.

ILMAR

Ülemiste gaidid tänavad

"Ülemiste" gaidide lauluansambl Londoni-matkal Baden Powelli Maja ees. Keskel grupi juhid Erna Klemmer ja Juku Köll, paremal äärel reisijuht Mats Ojaste.

Tallinna lipkonna "Ülemiste" gaidid tänavad südamlikult kõiki, kes nende Londoni-laulumatka aitasid heatahtlikult nii majandusliku kui ka moraalse kaasabiga soodustada.

Tänane neile lugupeetud koorijuhti Harry Truusi, kes meile noote võimaldas ja asjalikku nõu andis! Täname samuti hra. Joh. Kanemäge meie lauluide helilindistamise ja laulumatkal fotograafina kaasasolemise eest! Erilise tänu lipkonna Daamide ringile suure majandusliku kingituse eest ja Kotljärve suveperu publikule, kes gaididelt õhtrasti loose ostis!

TANULIK "ÜLEMISTE"

Juku veste

Gävle edasi/tagasi

Maailmameistrivõistlused jalgpallis on möödas ja elu on jälle normaalseks muutunud. Piret Padjapüür saatis lisaliinat kaardja teatas, et seal "võetakse elu nagu seda võitta tuleb." "Oleks huvitav teada, kuidas seda seal siis võetakse, sest niin lõka arvanud, et Rootsi on ainuke maa siin ilmas, kus elu õigesti on elatud, vähemalt kui lugeda inglise, saksa ja itaalia ajalehti!

Olin paar-kolm päeva reisil Mõte oli, et teen väikse väljasõidu Upplandi, et uurida Uppsalat ja Gävlet, ja õhtuks olen jälle kodus. Kahjuks pean teatama, et Rootsi pole just autostoppamise maa, kui sinul sõjaväevormi seljas pole. (Autostopp on rootsi keeles "liftta"). Stockholmist Uppsalasse kulus sõiduka neli tundi! Sellel ajal jõudsin näha neli starti Arlanda lennuväljaklt, tutvustada rootsi sõtsiaalpõllitikat ühele inglasele, ärzteda sõgiesi, vahtsi ühe tõrjunkuga ja juua kuus õlut. Uppsalas vastasin lossi ja toomkirikuni, neli näeb alati Uppsalas nii, et Igi pole vaja minna. Rohkem seal ei vaadanud, sest loobisin, et jõuan enne õhtut Gvlesse ja sealt koju tagasi.

Nägin Gävlet enne õhtut, kuid koju ma ei jõudnud, vähemalt mitte selt õhtul. Seekord võttis reis mul kuus tundi, kuid sain Upplandi maastikku korralikult nautida, jätkub mitmeks aastaks. Tee peal jõudsin veel lugeda kolm Harald Ask'i seiklust spioonl Tomas Busch'iga, jutustada eesti viikingite Sigtuna vallutamisest ja Upplandi ajalugu paarile saksalasele, kes tegid sama jõrelduse kui mina, et raske on sõitu saada. Arutlesin Vietnami kolme "rahuapostliga", nad nimetasid ennast sellisteks, ja tulime järeldusele, et Onu Sam on paha poiss. Siis küsisin, mida nad a. 1956 Ungari mõrvart arvasid, kuid "apostlid" ei teadnud asjast midagi, vastasid nagu mõni riigiametnik, et see pole minu osakond, palun minge sinna või sinna, nemad võib-olla teavad. Üks neist leidis, et oli ikka kole asi, kuid see oli kindlasti ameerlklaste süü! Läksin mõne juturest, minema ja vandusin rootsi autojuhte, et lasevad mind selliste juures oodata. Jõudsin ka paar õlut juua.

Gävles nägin teatrit ja raekoda ja Gustav Wasa kuju. Teatrit ja raekoda näeb ka alati Gävles, on peamaantee ääres. Hiljem kohtasin kahte tüdrukut, kuid üks pidi varsti kuhugi minema ja ega ma tema pärast ei kurtnud. Jutlatsin Boulonge metsas, see on linna suurema pargi nimi ja siis sõitsin koju rongiga.

PS. Tüdruk, kes koju ei läinud, oli rootslanna. Ütlen seda, et vältida arusaamatusi eesti seltskonnas. Tema nimi? Ei mäleta.

Tasuja skautrühm kahekümneaastane

Karu lipkonna (Stockholm) Tasuja skautrühm. Keskel rühma juht Tarmo Sepp.

Karu lipkond asutati aastal 1945. Karu lipkonna Tasuja skautrühm aga aasta hiljem — 1946. Esimeseks rühma juhiks oli Heino Annik, tema abilisteks Harry Kiviloo ja Mikk Lilienthal. Aastal 1947, mil korraldati Juvenski laager, sai Harry Kivilöo rühõma juhiks, kes aga pärast Oommerni laagri korraldamist n. 1948 siirdus Ameerikasse. Rühmajuhi kohused langesid siis Lui Mõlderile, Hiljem on rühma juhtideks olnud Mikk Lilienthal, Enno Kluar, Ants Vender, Toivo Tagel, Aado Jõandi, Matti Kluar ja Matti Kõresaar. Praegune rühma juht on Tarmo Sepp, kelle abilisteks on Jaan Veidemann ja Jüri Nerep.

Tänane Tasuja koosneb 18 tublist skaudipoisist. Tasuja rühma stiiliks on alati olnud primitiivne metsaskautlus ning huvi looduse vastu. Seda tähistab teadagi metsade vähesus suurlinna läheduses. Veskijärve on poistele meeldivaks vijaasõidukohaks. Kahjuks on veidi keeruline ja Aegaõõdev reis sinna. Veskijärvet oleme rõõmaga siiski tihti külastanud ja sealseid sügavaid metsi korduvalt läbi luusinud" orienteeruimstega ja põnevate metsamängudega nii öösel kui päeval, suvel ja talvel.

1965.a. tallaager on poistele eriti meelde jäänud. Jõulu ning aastavahetusel sõideti Veskijärvele, kus 23-kraadilises külmas ehitati metsaona, tehti tuli sisse ja grilliti kana. Põnev sõõming viidi vanemskautide abiga väga menukalt läbi. Huvi selle tallaagri vastu oli nii suur, et poistel puudus tahtmine koju tagasi sõita.

Talveti on ikka rühma kavas seisnud sportimine, kusjuures jääkoki on poistele enim meeldinud. Samuti on suveti põnevaid õrtusi läbi viidud. Eriti toredaks elamuseks oli rühma rattamatk suvel 1965. Stockholmist sõideti väikseid teid mööda Björkö suvikodusse ja sealt jälle tagasi. Selle matka pikkus oli peaaegu täpselt 300 km ja matkast võttis osa ükteist jalgratturit Tasuja rühmast. Telkide püstitamisel või toidu valmistamisel on poiste tööks, hoolikus ja ökonoomne hoiak alati väija paistnud.

Käesoleval suvel läheme Varbola suurlaagrisse, mis toimub Metsakodus. Selleks on tehtud ettevalmistusi ja tõotatud sealt ära tuua kõik auhinnad. Et keegi ei taha laagrist rühma 20-nda sünniaasta puhul puududa, seda kinnitab tohke osavõtjate arv.

TARMO

Kaljuvalla suurlaager Kotkajärvel

Laupäevsl, 23. juulil algas muskokas, Kotkajärvel eesti skautide ja gaidide esmakordselt ühine Kaljuvalla suurlaager. Kaugeimn kõlalisena võtab laagrist osa ka Rootsi skautliku noortemaleva juht Rika Norvell. Laagrisse koguneb üle pooletuhande noore Kanadast ja USA-st. Külastajate arvu oodatakse tõusvat lõlalispäevadel tuhandetesse.

Laagri eeltöödes on silmapaistvat osa etendanud Toronto Eesti Skaudiõsprade Selts, kes oma allorganl — Kotkajärve Komiteekaudu ehitas Kotkajärvele uue 5000-dollar ise kohvik-sõõgisaalhoone. Ehituse organiseerijaks oli komitee esimees Heino Jõe, kavandas noor skaudiperest võrsunud arhitekt Ahtmel Meipoom.

Esmakordselt pakub Kotkajärve küülalistele ka rikkalikult mäleestusesemeid, millised eranditult on valmistatud Lembitu lipkonna vanade skautide ja gaidide — Lembitu lellede ja sõtsede poolt, millest saabuvad tulud lähevad Kotkajärvele üleseihtuse jatkamiseks.

Lugeja kirjutab

PROTESTID

Lp. Noorte Noortelehe toimetus!

K. a. 18. juulil Noortelehes avaldatud juhtkiri "Meeleavaldustest" ilmaritl ahvatleb sõna võtma järjekindlalt E. Päevalehte ja linnari artiklite lugejat, millist sõnavõttu palun lahkesti Teie lp. Noortelehes avaldada.

Uninen tälel määral Ilmari kirjutisee esitatud seisukohtadega ja üleskutsega meie üliópilaste ja noortele "endise sõõdusega" väija astuda kommunistlike ikestajate huve teenivate demonstratsioonide vastu. Allakirjutanu arvates on see "endise sõõdusega" siiski selles põletavas probleemis nagu tilk vett lõõmava ollõ kustutamiseks. Kas see ei ilmita neid lipurüvõrajaid veel hullumate hõbematuste sooritamiseks? Ja kas tõepoolest nendel USA-vastaste plakatite kandjail, kes järjekindlalt seisavad avalikes rahvarikastes paikades, on mingisugune ülleegium või düritud kohad, sest kunagi pole juhust olnud näha vastaspoolt paroole kandmas ega lendlehi levitamas.

Kui pärast 1. mai lipurüvetamist USA saatkonna ees siiski korraldati poolehoiu-meeleavaldus samasse ja selle järele puna-Hiina saatkonna ette põõlatuse avaldamiseks, oli sellest osavõtt väga tagasihoidlik ja mitte just imponeeriv. Miks? Kus oldi siis meie avaliku elu "suuresõnalised" juhtivad tegelased ja noorteorganisatsioonid, kes sel puhul oleksid pidanud olema väljas in corpore? Kus oli siis Ilmar oma reportaažni "lastiga", mida ta muidu nii hoolega kaelas kannab? Ja miuseas oliki sellest meeleavaldusest aktiivsemaid osavõtjaid just need skaudipoisid, kes seisid vabaduspäeval lipuvalves kontserthoones toimuval aktusel "korralikult kammitud lokkidega", keda Ilmar Noortelehes nii kurja häält tehes hurjutas ja skautide juhte ning noorte vanemaid noorte pundukki kasvatuse pärast noomis. Meie vanadel sulemeestel tuleks tikka vähe aja ja moega kaasas käia ja katsuda mõista ka nüüdse aja noorte kombeid. Loomulikult ei tohi ju saildda rõpasust ega kustmatust, mis on just omane hendele, kes nii südilt on väljas Vietnami ja teiste maade kommunistlike banditiidi eest ja demonstratiivelt rõvetavad maailma suurima demokraat'n emblecine.

KAH DEMONSTRANT

Skm. Norvell külaskäigul USA-s
Võeti vastu USA peaskaudi poolt

Möödunud nädalal külastas USA-d Eesti Skautlike Noorte Maleva juht Rootsis, skm. Richard Norvell, kes on ühtlasi tuluval kaasa tulnud "Leed läände II" juhiks. Skm. Norvelli reisi peasiküll pidada läbirüükimisi seoses Suurlaagri "Koguja" läbiviimisega juulis 1967. Läbirüükimiste raamides toimus kaks suuremat kooselekut, üks Lakewoodis, teine New Yorgis, ning rida kohkusaamisi mitmete skaut- ja gaidijuhtidega. Rootsist tulnud ühaline väeti vastu Kennedy lennuväljal Eesti Skautide Maleva USA-s juhi skm. L. Millesi poolt, kes on ühtlasi ka suurlaager "Koguja" juhiks. Lennuväljal olid veel kühlist vastu võtmas skautide maleva staabi liikmed skm. E. Reinpõld, skj. A. Skonberg ja n.skm. H. Taremäe.

Skm. Richard Norvell tutvus esiteks New Yorgi südalinna tähtsamate vaatamisväärsustega, mille järele ta sõitis Lakewoodi, kus toimus sama päeva õhtul suurem kooselek. Hiljem tutvus skm. Norvell Lakewoodilaagrivõljakuga, kus ta leidis, et tema varasemad muljed laagrivõljaku suhtes on osutunud täiesti ekslikeks. Lakewoodi laagrivõljak olevat paiju suurem ning laagri korraldamiseks palju sobivam, kui ta seda varem arvas. Eriti näis skm. Norvellile meeldivat asjaolu, et laagrivõljak ei ole mitte lage plats, vaid omab teatavat metsistunud ala ilmet.

Laagrivõljakuga tutvumisele järgnes paaritunnilne nõupidamine, millest peale Suurlaager "Koguja" juhtkonna võtsid osa ka Eesti Skaudi- ja Gaidiõsprade Seltside Liidu juhatuse liikmed eesotsas härradega Piirsalu, Panksepp, Valgemäe ja Prima. Nõupidamisest võttis osa ka "Koguja" laagri arst dr. A. Põstrõm.

Skm. Norvell andis ühtlasi lühida ülevaate "Koguja" suursõõmitud kähe lennuki peale, mis on stuutelised USA-sse toona 340 reisijat. Senini on registreerinud umbes 300 isiikut, kellest umbes 200 võtavad osa Suurlaagrist "Koguja" kuna ülejäänud on kaasasõitjad. Kogu aeg aga lisandub uusi kaasasõitjaid, nii et tegelik USA-sse saabujate arv võib olla isegi suurem. Kogu programmiga alustati Rootsis möödunud sügisel ning suur osa sõidurahast on osavõtjate poolt juba sisse maksutud.

Järgmenit nõupidamise kestel tehti kindlaks Rootsist siia saabuvate külaliste vastuvõtu kava, kusjuures siia jõõtakse Rootsist kahel lennukil 19 ja 20. juulil 1967. Oli huvitav märkida, et Lakewoodis toimunud kooselek teidis aest just täpselt üks aasta enne "Leed läände II" külaliste kohalejõõmist. Usna üksiksajatiikult arutati eksterniisioonide korraldamist, kõlialiste majutamist ning tervisholiu puutuvaid küsimusi.

Edasi tutvus Rootsi Eesti Noorte Maleva juht skm. I. Piceri saatel USA. skautide peakorteriga New Brunswickis, N.J. Varustusladu külastades andis laoõlem talle kingituseks uut tüüpi rootsetevahest terasest skaudinoa. Veel tutvuti skautide muuseumiga, mis asub peakorteri naaalal eraldi hoones. Seejärele tegi skm. Norvell visiidi USA peaskaudile — Joseph A. Brunton Jr.-le, enne seda kohtudes peaskaudi asetäitjaga ning rahvusvahelise osakonna direktori Mr. Baderiga.

USA peaskaut J. A. Brunton, Jr. tervitas skm. Norvelli, maindes, et ameerika skaudid õpivad kõõljalt ning ka rootsi skautidelt oma lipkonna-laagri kohe pärast koolide lõppu. Selle laagriga tähistasid Tallinna lipkonna skaudid ühtlasi oma 10-ndal lipkonna-laagrit, kuna gaididel oli see seitsmes. Laagrivanemaks oli Heino Riomar, laagrijuhtideks Peeter Karro ja Erna Klemmer, komandandiks Mats Ojaste, arstiks A. Ullo, laagri õdekeks Valve Tahvonen ja Luule Karro, tegevusjuhtideks Juku Köll, Lembo Klemmer, Sigrid ja Harald Põdrus, majandajaks V. Randmaa, toitlustajaks Jüri Hansen, perenaisteks Helmi Ojaveski, Endla Hansen, Leida Soppi, Eila Reitkam ja Vilma Altrov.

R. Norvell.

All-laagreid juhtisid hellakeste osas Lille Pärn, gaidide osas Lilli Liiva, vanemgaidide osas Anneli Viitaniemi Helsingist ja Maret Köster Borõsist. Hundude laagri juhiks oli Aino Miks, skaudide laagri juhtideks Andres Merelaid ja Tõnu Riomar ja vanemskaudide laagri juhiks Al. Pukonen.

"Harjuranna" oli oma isoloomult õppelaager. Erilist rõhku pandi ehitustele, milledest tähtsamana võiks nimetada laagri kõõke, kus valmistati toitu allaagritele. Suurt rõhku pandi tseremooniatele. Lipheiskamine ja langetamine kuulus all-laagrite vaheliste võistluste hulka. Esmakordselt oli "Harjuranna" laagris m. igavene tuli, mis süüdati laagri avaõõkes hunduide poolt ja kustutati vanemgaidide poolt laagri lõppedes. Tuld valvas alaline tulevalve-"meeskond". Õine tulevalve hoolteses ühtlasi laagris valitseva ilusa ja puhta eest. Selle kohta tegi iga valvevahetus vastava märkuse "legiraamatusse".

Elavat tarvitamist leidsid all-laagrite logi- ehk tegevusraamatud. Need jagati välja laagri avamisel ja anti tagasi laagrijõõmile laagri lõppedes hinnavõrdlemiseks koostatud tegevuskirjeldustega kui ka juhtide ja kõõliste poolt täidetud kiituste või laitustega. Need logiraamatud olid ka otsustajaiks parima all-laagri valikul.

Laagri metsapäev oli pühendatud haigile, mis oli ca 15 km pikune rada erinevalt skautide ja gaididele. Gaididele haigist võtsid osa kõik II ja I järgu gaidid ja vanemgaidid. Kontrollpunktidelt oli neil palju õppida. Sõõpruse märgina andis peaskaut skm. Norvellile üle kingitusena oma isikliku skaudimärgiga lipsunõela ning William Hillcourti poolt kirjatatud Baden-Powelli elulooenne raamatu üleandmist sõma kirjutades isiklikiu pühendnise.

Veel proogu on Suurlaagri peaskaudi tõõrnumis Eesti sini-must-valge laualipp, mis talle üle anti eesti skautluse juubeliaastal 1962. Kui skm. R. Norvell lippu ruumis märkas, mainis USA peaskaut, et nõikaus kui tema on seal, on seal ka Eesti lipp.

Lõõkõesse, kuid väga südamiklu jutustamise lõpul tervitas Mr. Brunton veeikord skm. Norvelli ja soovis edu eelseisva lennuretke puhul USA-sse.

Enne peakorteristi lahkumist andis skm. I. Picer Eesti Noorte Maleva Rootsis juhile üle isiklku kingitusena väikese skaudi kuju, et see saaks väija antud eelseisvas "Varbola" laagris Rootsis pärimisele laagrist osavõtnud skaudile.

Peakorteril küülastades oli skm R. Norvell ühtlasi üllatunud selleest tõõdest ja südamiklikust vahekõrrast, mis eesti skautide USA-s on ameerika skaudide peakorteriga.

Möödunud nädala neljapäeva õhtul toimus Suurlaager "Koguja" asjus uus kooselek, seekord Eesti Majas New Yorgis. Kooselekul tervitas Rootsist tulnud küülalist Eesti Rahvuskomitee esimees H. Leesment ja soovis palju edu eelseisva aktsioon' läbiviimisel. Edasi arutati veelkord mitmesuguseid laagri läbiviimisega seoses olevaid küsimusi, eriti kuna New Yorgis toimunud kooselekust võttis osa justroihkem gaidide esindajaid.

Reede õhtul alustas skm. Norvell sõõtu Kanadasse koos skm. L. Millesega, et küülastada "Kaljuvalla" ning "Ilmakaare" Suurlaagreid. Skm. Norvell jääb Kanadasse kuni järgmise nädala keskناdalani, millal ta põõrdub New Yorgi kaudu tagasi Rootsi.

Harjuranna juubelilaager

Tallinna lipkond pidas nagu tavaliselt oma lipkonna-laagri kohe pärast koolide lõppu. Selle laagriga tähistasid Tallinna lipkonna skaudid ühtlasi oma 10-ndal lipkonna-laagrit, kuna gaididel oli see seitsmes. Laagrivanemaks oli Heino Riomar, laagrijuhtideks Peeter Karro ja Erna Klemmer, komandandiks Mats Ojaste, arstiks A. Ullo, laagri õdekeks Valve Tahvonen ja Luule Karro, tegevusjuhtideks Juku Köll, Lembo Klemmer, Sigrid ja Harald Põdrus, majandajaks V. Randmaa, toitlustajaks Jüri Hansen, perenaisteks Helmi Ojaveski, Endla Hansen, Leida Soppi, Eila Reitkam ja Vilma Altrov.

All-laagreid juhtisid hellakeste osas Lille Pärn, gaidide osas Lilli Liiva, vanemgaidide osas Anneli Viitaniemi Helsingist ja Maret Köster Borõsist. Hunduide laagri juhiks oli Aino Miks, skaudide laagri juhtideks Andres Merelaid ja Tõnu Riomar ja vanemskautide laagri juhiks Al. Pukonen.

"Harjuranna" oli oma isoloomult õppelaager. Erilist rõhku pandi ehitustele, milledest tähtsamana võiks nimetada laagri kõõke, kus valmistati toitu allaagritele. Suurt rõhku pandi tseremooniatele. Lipheiskamine ja langetamine kuulus all-laagrite vaheliste võistluste hulka. Esmakordselt oli "Harjuranna" laagris m. igavene tuli, mis süüdati laagri avaõõkes hunduide poolt ja kustutati vanemgaidide poolt laagri lõppedes. Tuld valvas alaline tulevalve-"meeskond". Õine tulevalve hoolteses ühtlasi laagris valitseva ilusa ja puhta eest. Selle kohta tegi iga valvevahetus vastava märkuse "legiraamatusse".

Elavat tarvitamist leidsid all-laagrite logi- ehk tegevusraamatud. Need jagati välja laagri avamisel ja anti tagasi laagrijõõmile laagri lõppedes hinnavõrdlemiseks koostatud tegevuskirjeldustega kui ka juhtide ja kõõliste poolt täidetud kiituste või laitustega. Need logiraamatud olid ka otsustajaiks parima all-laagri valikul.

Laagri metsapäev oli pühendatud haigile, mis oli ca 15 km pikune rada erinevalt skautide ja gaididele. Gaididele haigist võtsid osa kõik II ja I järgu gaidid ja vanemgaidid. Kontrollpunktidelt oli neil palju õppida. Sõõpruse märgina andis peaskaut skm. Norvellile üle kingitusena oma isiklku skaudimärgiga lipsunõela ning William Hillcourti poolt kirjatatud Baden-Powelli elulooenne raamatu üleandmist sõma kirjutades isiklku pühendnise.

Veel proogu on Suurlaagri peaskaudi tõõrnumis Eesti sini-must-valge laualipp, mis talle üle anti eesti skautluse juubeliaastal 1962. Kui skm. R. Norvell lippu ruumis märkas, mainis USA peaskaut, et

Noorteleagri juhtis post okupeerilud Eestis, Rapla lähedal.

Montrealis korraldatud Quebeci piirkonna laskevõistlustel noortelie võitis 15-aastane Toomas Merilo nõ juniorile kiu ka seniorile klassis. Juniorile klassis saavutas T. Merilo 390 p. Teiseks tuli Toivo Altosaar 387 p. Kolmas eestlastest osavõtja Juhan Leemet jäi seekord kahekõsandaks.

Connecticuti ülikooli parimaks sportlaseks kõiesoleval hooajal oli tutus eestlane Peeter Matson. Ta parimad tagajärjed tänavu on: Kõrgushüpe 1.99 m, kolmikhüpe 13.54 m ja kaugushüpe 7.16 m. Peeter Matson on alles junior ja ta treener eeldab, et P. Matson ületab veel kõik oma senised rekordid.

Maailmameistrivõistlusel vabamaadlusel Toledos, USA-s võitis Kanada rahvusmeeskonnast osa eestlane Arvo Vahtra poolraskeaalus. Ta võistles esimeel korda rahvusmeeskonnas. Turniiris kaotas A. Vahtra oma kaks esimest matshi ja langes võistlusest välja.

STIFTELSEN TULEVIK
POSTGIRO 900917

NOORTELEHT on Eesti Päevalehe noorte väljanne. Ilmub kaks korda kuus, tõenädala esmaspäeviti. Kaastöö on teretulnud noortelt ja kõikidelt noortele õritustest. Kaasõõdaadress: Noortelehi, Box 16320, Stockholm 16.